

DOSSIER DEL PROFESSORAT

FEIM HISTÒRIA

Ensenyar història als alumnes de cursos de primària pot arribar a ser tot un repte. Primer, perquè l'adquisició de coneixements ha de ser gradual i, per tant, s'ha de triar molt bé quins esdeveniments explicar primer sobre cada època del passat, per després ampliar-ne la informació i afegir-ne de nous amb el temps. Segon, perquè el concepte del temps és difícil d'entendre, i d'aquesta manera conceptes com prehistòria, història, abans de Crist, després de Crist, els segles, els mil·lennis, les dècades, els diferents períodes prehistòrics (paleolític, neolític, edat dels metalls, etc.) i històrics (època antiga, medieval, moderna, etc.), etc., són causa de confusió per als estudiants d'aquests cursos.

Amb aquesta activitat del Museu de Menorca, es pretén ajudar els alumnes a entendre el temps i les divisions que presenta, aplicant aquestes divisions (les diferents èpoques) a la descoberta de les sales dedicades a cadascuna de les èpoques que tenim al Museu, les quals expliquen tota la història de Menorca, des de l'arribada dels primers pobladors a l'illa fins al segle xx. A més, també es treballa amb la identificació de dates (anys), segles i tot el que va amb un símbol negatiu davant l'any o el segle (aC) i el que no porta un símbol negatiu (dC). Per tant, es treballarà amb el concepte d'abans de Crist o abans de la nostra era, i després de Crist o després de la nostra era. Quin és el factor que marca el cavi entre abans i després de la nostra era? Quina diferència hi ha entre prehistòria i història?

Els estudiants s'endinsaran en la troballa de respostes a aquestes preguntes visitant les sales del Museu, amb l'ajuda d'una línia del temps en què hauran de situar cronològicament una sèrie d'objectes exposats a les vitrines del Museu.

Una manera d'aprendre sobre el temps i les seves divisions mitjançant la història de Menorca i la seva cultura material.

Continguts

- Els temps i la seva divisió
- Diferències entre prehistòria i història
- El concepte abans de Crist / abans de la nostra era
- El concepte després de Crist / després de la nostra era
- Prehistòria de Menorca
- Història de Menorca
- Època romana
- Època medieval

- Època moderna
- Època contemporània
- Segle de les dominacions
- La cultura talaiòtica
- Els jaciments arqueològics
- El nostre patrimoni històric i cultural
- Produccions artístiques del patrimoni cultural balear
- Respecte i valoració del patrimoni cultural i artístic de les Illes Balears
- Aprenentatge col·laboratiu a través de l'intercanvi d'informació
- Utilització de documents impresos i recursos audiovisuals per obtenir, seleccionar i relacionar informacions rellevants per ampliar aprenentatges
- El paper fonamental dels museus per a la salvaguarda dels objectes de les excavacions, a més de centres on es poden veure aquests objectes i, d'aquesta manera, descobrir la història

Vocabulari relacionat

- El temps
- Línia del temps o eix cronològic
- Dècades
- Segles
- Mil·lennis
- aC/dC o ANE/DNE
- Prehistòria de Menorca
- Història de Menorca

Recursos per a l'aula (enllaç, contingut web, documentació, bibliografia)

Vídeos adreçats a alumnes de primària en què s'explica la divisió del temps (lustres, dècades, segles, mil·lennis), a més del concepte aC i dC

- <https://www.youtube.com/watch?v=Ro0ocA2vJFI>
- <https://www.youtube.com/watch?v=kXvimwd0uC0>

Sobre els anys – i els anys no negatius (aC i dC):

- <https://www.youtube.com/watch?v=nHrAnQM-4z0>

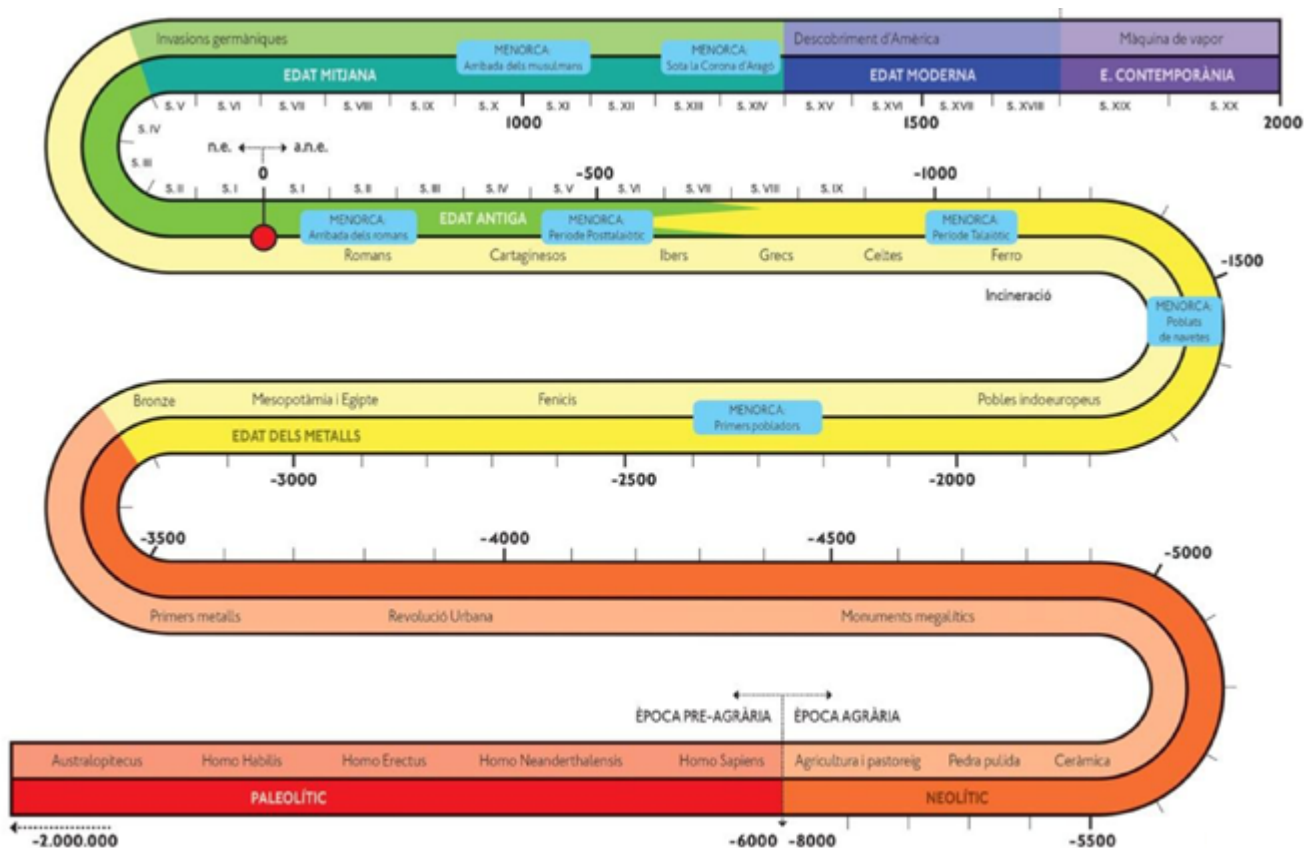
Més recursos sobre els anys aC i dC:

- <https://www.youtube.com/watch?v=UQ3zLypD-Rk>
- <https://es.gizmodo.com/antes-de-cristo-o-antes-de-la-era-comun-esta-es-la-v-1820874096>

Propostes per al treball a l'aula abans i després de la visita

Abans de l'activitat al museu

Prèviament a la visita al Museu, a l'aula es pot introduir el tema del temps als alumnes mitjançant alguns dels vídeos suggerits en aquest document. Després de mirar aquest vídeos, se'ls pot explicar què és una línia del temps. Aquí, recomanem mostrar-ne una com la preparada pel Museu, on apareixen totes les divisions generals de la prehistòria i la història universal:

Cronograma històric

L'activitat principal a fer seria projectar aquesta línia del temps o eix cronològic i explicar que serveix per representar de manera lineal el temps, des de les èpoques més antigues fins a les més recents. Se'ls explicaria que aquesta línia es divideix en aquestes èpoques i també, com en aquest cas, en mil·lennis i segles. També s'explicaria per què hi ha dates amb un símbol negatiu abans i altres que no.

Després, un cop explicats tots aquests conceptes, demanaríem a alguns alumnes a que sortissin davant la resta de la classe, amb aquesta línia del temps projectada, per assenyalar dates concretes, segles o mil·lennis, per practicar la situació d'aquestes dates en la línia. Per exemple: a un alumne se li pot demanar situar l'any que va néixer, a un altre el segle V dC, a un altre el 5500 aC, a altre l'any de l'arribada del món romà a Menorca (si no han après aquesta data encara, se'ls pot dir que va ser l'any 123 aC).

Una altra manera de practicar, després de fer la primera ronda de preguntes, seria demanant-los de triar una època. Després han de sortir per assenyalar aquesta època a l'eix cronològic, dir quin any o a quin segle va començar i fins quan va durar. També poden explicar, si els saben, els fets més destacats de l'època triada.

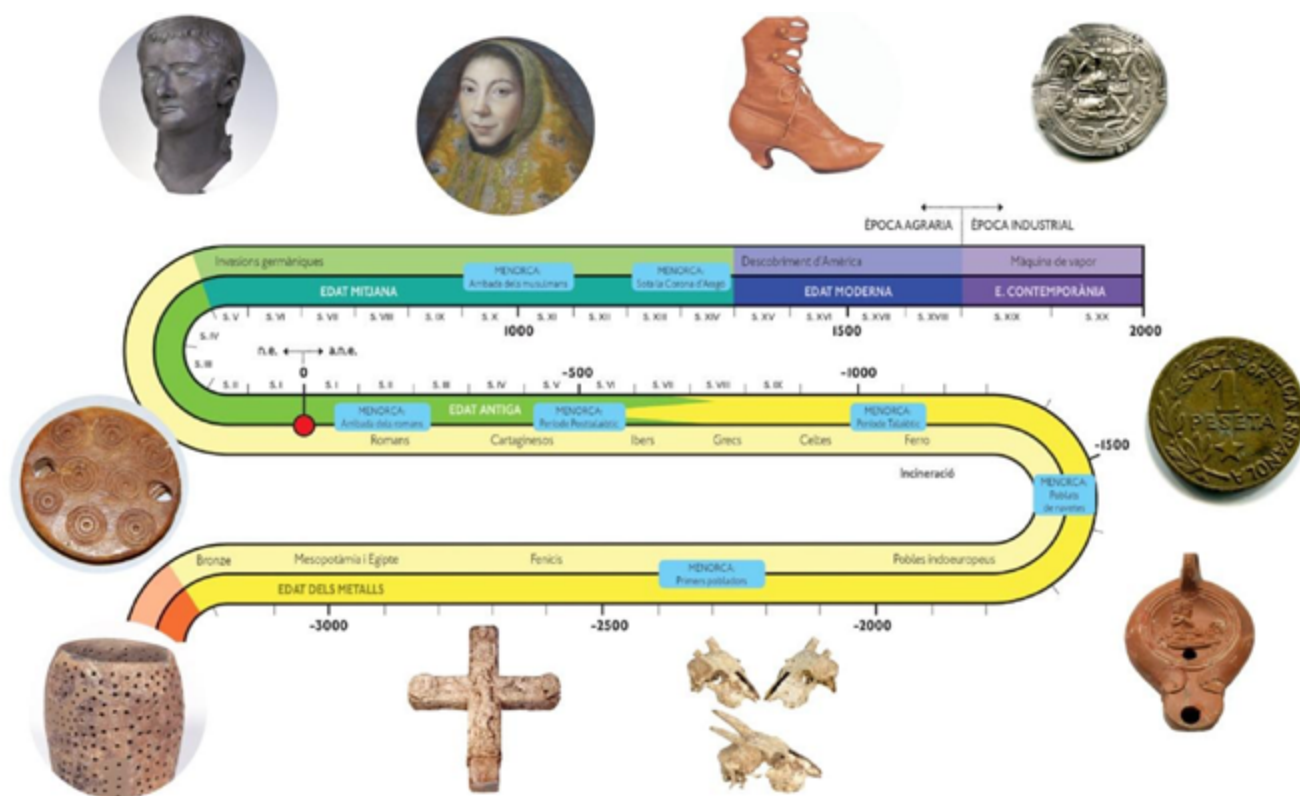
Per acabar, han d'intentar situar les èpoques a Menorca en aquest eix cronològic. Un cop analitzat aquest aspecte, se'ls pot demanar coses com: hi va haver període paleolític a Menorca?, i neolític? Quan arriben els primers humans a l'illa? De quin segle a quin segle situam l'època talaiòtica a Menorca?, i la romana?, etc.

També nosaltres podem situar esdeveniments importants a escala mundial en aquesta línia del temps (la construcció de les piràmides de Guiza, la construcció del coliseu de Roma, l'època

de les taules a Menorca, la construcció de la Gran Muralla xinesa, l'arribada dels primers humans a la Lluna, invenció de l'escriptura, el naixement de Crist, el naixement de Mahoma, i altres esdeveniments que es vulgui, perquè vegin a la línia com tots aquests fets han passat davant (abans) o darrere (després) dels altres i, així, veure què és més antic i més modern o recent. Treballar amb aquest eix cronològic serà de gran utilitat per als alumnes, atès que al Museu treballaran amb un de molt semblant, però en aquest cas adaptat a la línia del temps exclusivament per a Menorca.

Després de l'activitat al Museu:

Els alumnes treballaran amb les línies del temps impreses que han emprat al Museu:

Recorre les sales del museu i relaciona aquests objectes amb l'època històrica corresponent.

Per parelles o grups treballaran sobre un objecte en particular, descrivint de quina època és l'objecte triat (i si es pot definir el segle o fins i tot l'any, també s'ha d'indicar), de quin material està fet, què és, per a què servia i què ens explica dels menorquins i menorquines del passat (en concret de l'època a la qual pertany l'objecte).

Quan tinguin aquesta petita descripció preparada, han de sortir davant la resta de la classe per explicar-ho. Es pot fer de manera diacrònica, sortint primer el grup amb l'objecte o resta més antiga, i acabant amb el grup amb l'objecte més recent.

